

RAAD VAN STATE
afdeling Wetgeving

CONSEIL D'ÉTAT
section de législation

advies 66.042/1
van 23 mei 2019

avis 66.042/1
du 23 mai 2019

over

sur

een ontwerp van besluit van de Leden
van het Verenigd College van de
Gemeenschappelijke
Gemeenschapscommissie, bevoegd voor
het beleid inzake Bijstand aan Personen
'tot uitvoering van het besluit van het
Verenigd College van 12 juli 2018 tot
uitvoering van de ordonnantie van de
Gemeenschappelijke
Gemeenschapscommissie van
23 maart 2017 houdende de organisatie
van kinderopvang'

un projet d'arrêté des Membres du
Collège réuni de la Commission
communautaire commune compétents
pour la politique de l'Aide aux
personnes 'portant exécution de l'arrêté
du Collège réuni du 12 juillet 2018
portant exécution de l'ordonnance de la
Commission communautaire commune
du 23 mars 2017 portant organisation
des milieux d'accueil pour enfants'

Op 23 april 2019 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Ministers, Leden van het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, bevoegd voor het beleid inzake Bijstand aan personen verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een ontwerp van besluit van de Leden van het Verenigd College bevoegd voor het beleid inzake Bijstand aan Personen ‘tot uitvoering van het besluit van het Verenigd College van 12 juli 2018 tot uitvoering van de ordonnantie van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie van 23 maart 2017 houdende de organisatie van kinderopvang’.

Het ontwerp is door de eerste kamer onderzocht op 16 mei 2019. De kamer was samengesteld uit Marnix VAN DAMME, kamervoorzitter, Wilfried VAN VAERENBERGH en Chantal BAMPs, staatsraden, Johan PUT, assessor, en Wim GEURTS, griffier.

Het verslag werd uitgebracht door Rein THIELEMANS, eerste auditeur.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst van het advies is nagezien onder toezicht van Chantal BAMPs, staatsraad.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 23 mei 2019.

*

Le 23 avril 2019, le Conseil d'État, section de législation, a été invité par les Ministres, Membres du Collège réuni de la Commission communautaire commune, compétents pour la politique de l'Aide aux personnes à communiquer un avis, dans un délai de trente jours, sur un projet d'arrêté des membres du Collège réuni compétents pour la politique de l'Aide aux personnes ‘portant exécution de l'arrêté du Collège réuni du 12 juillet 2018 portant exécution de l'ordonnance de la Commission communautaire commune du 23 mars 2017 portant organisation des milieux d'accueil pour enfants’.

Le projet a été examiné par la première chambre le 16 mai 2019. La chambre était composée de Marnix VAN DAMME, président de chambre, Wilfried VAN VAERENBERGH et Chantal BAMPs, conseillers d'État, Johan PUT, assesseur, et Wim GEURTS, greffier.

Le rapport a été présenté par Rein THIELEMANS, premier auditeur.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise de l'avis a été vérifiée sous le contrôle de Chantal BAMPs, conseillers d'État.

L'avis, dont le texte suit, a été donné le 23 mai 2019.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING EN RECHTSGROND VAN HET ONTWERP

2. Als onderdeel van de normen waaraan een kinderopvang moet voldoen om een vergunning te bekomen als bepaald in de ordonnantie van 23 maart 2017 ‘houdende de organisatie van kinderopvang’ bepalen de artikelen 39, § 2, eerste lid, 4° en 5°, en 41, § 2, eerste lid, 4° en 5°, van het besluit van het Verenigd College van 12 juli 2018 ‘tot uitvoering van de ordonnantie van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie van 23 maart 2017 houdende de organisatie van kinderopvang’ dat de verantwoordelijke van de kinderopvanglocatie en de kinderbegeleiders moeten beschikken over een kwalificatiebewijs, bepaald in een besluit van de leden van het Verenigd College, bevoegd voor het beleid inzake bijstand aan personen, en over een attest van levensreddend handelen, eveneens bepaald door deze leden van het Verenigd College.

Het om advies voorgelegd ontwerp van besluit strekt ertoe uitvoering te geven aan de genoemde delegaties aan de leden van het Verenigd College, bevoegd voor het beleid inzake bijstand aan personen.

3.1. De ontworpen regeling vindt rechtsgrond in de artikelen 39, § 2, eerste lid, 4° en 5°, en 41, § 2, eerste lid, 4° en 5°, van het besluit van het Verenigd College van 12 juli 2018.

Deze bepalingen vinden op hun beurt rechtsgrond in artikel 4, tweede lid, van de ordonnantie van 23 maart 2017, gelezen in samenhang met artikel 4, eerste lid, 3°, van dezelfde ordonnantie.

3.2 Het ontworpen besluit treedt luidens artikel 5 ervan in werking op 1 juni 2019.

De ordonnantie van 23 maart 2017 en het besluit van het Verenigd College van 12 juli 2018 zijn nog niet in werking gesteld. Zij moeten ook uiterlijk op 1 juni 2019 in werking treden opdat het ontworpen besluit over een afdoende rechtsgrond zou beschikken.

Volgens de gemachtigde “nam het Verenigd College op 25 april 2019 een besluit waarbij de datum van inwerkingtreding, zowel van de ordonnantie van 23 maart 2017 als van het besluit van het Verenigd College van 12 juli 2018 wordt bepaald op 1 juni 2019, zijnde eveneens de datum van inwerkingtreding van het samenwerkingsakkoord over de kinderopvang in Brussel, gesloten tussen de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, de Vlaamse Gemeenschap en de Franse Gemeenschap. De proefdruk voor de publicatie van dit besluit werd vandaag¹

¹ Dit is 14 mei 2019.

goedgekeurd terugbezorgd aan het Belgisch Staatsblad; de publicatie zal dan ook eerstdaags plaatsvinden.”²

De stellers van het ontwerp zullen er bijgevolg dienen over te waken dat het te nemen besluit niet vroeger in werking treedt dan de ordonnantie van 23 maart 2017 en het besluit van het Verenigd College van 12 juli 2018.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

ALGEMENE OPMERKINGEN

4. De kwalificatiebewijzen die in aanmerking komen voor de verantwoordelijke (tot 10 vergunde kinderopvangplaatsen en meer dan 10 vergunde kinderopvangplaatsen) en voor de kinderbegeleider moeten luidens de bijlage bij het ontwerp afgegeven zijn door een onderwijsinstelling van de Vlaamse of de Franse Gemeenschap.

Kinderopvang is een economische activiteit die binnen het toepassingsgebied valt van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU)³.

Dit heeft voor gevolg dat ook onderdanen van andere lidstaten van de EU, de EER en gelijkgestelde staten toegang moeten hebben tot de functies van verantwoordelijke en kinderbegeleider, op grond van de artikelen 45 (vrij verkeer van werknemers), 49 (recht van vestiging) en 56 (vrije dienstverrichting) van het VWEU.

Er kan dus niet bepaald worden dat enkel diploma's en certificaten afgegeven door een onderwijsinstelling van de Vlaamse of de Franse Gemeenschap in aanmerking komen.

De zinsnede “afgegeven door een onderwijsinstelling van de Vlaamse of de Franse Gemeenschap” moet worden weggelaten, ofwel moet een bepaling toegevoegd worden die bepaalt dat gelijkwaardig bevonden beroepskwalificaties ook in aanmerking komen.

Wat dit laatste betreft geldt richtlijn 2005/36/EG van het Europees Parlement en de Raad van 7 september 2005 ‘betreffende de erkenning van beroepskwalificaties’ op grond waarvan de toegang tot de functies van verantwoordelijke en kinderbegeleider aan onderdanen van andere lidstaten wordt verleend.

Er dient tevens te worden opgemerkt dat volgens de rechtspraak van het Hof van Justitie en volgens richtlijn 2005/36/EG niet alleen rekening moet worden gehouden met de

² Zie het samenwerkingsakkoord gevoegd bij het ontwerp van ordonnantie ‘houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 31 januari 2019 tussen de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie met betrekking tot kinderopvang in Brussel’, goedgekeurd in plenaire zitting op 3 april 2019 (*Parl.St.*, Br.Parl. 2018-19, nr. B-156/1 en B-156/2). Zie de adviezen 63.982/VR, 64.245/1 en 64.376/4 m.b.t. de ontwerpen van instemmingsakten.

³ Zie adv.RvS 60.035/3 van 26 september 2016 over het ontwerp dat heeft geleid tot de ordonnantie van 23 maart 2017. In dat advies wordt gesteld dat richtlijn 2006/123/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2006 ‘betreffende diensten op de interne markt’ (dienstenrichtlijn) van toepassing is omdat het gaat om een dienst als bedoeld in artikel 57 VWEU.

diploma's, certificaten en andere titels waarover de betrokkene beschikt, maar ook met de relevante ervaring van de betrokkene, door uit deze titels blijken bekwaamheden en de ervaring te vergelijken met de in de nationale wettelijke regeling verlangde kennis en kwalificaties⁴⁻⁵. Dit impliceert dat, wanneer uit een vergelijkend onderzoek van de diploma's blijkt dat de daaruit voortvloeiende kennis en bekwaamheden slechts gedeeltelijk overeenstemmen, de betrokkene de gelegenheid moet krijgen te bewijzen dat hij de ontbrekende kennis en bekwaamheden heeft verworven.

Het ontwerp dient te worden aangevuld teneinde hiermee rekening te houden.

Dergelijke beoordeling dient in principe te gebeuren door de overheid bevoegd voor de betrokken aangelegenheid (*in casu* dus de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (hierna: GGC), bevoegd inzake kinderopvang). Daartoe dienen alle bepalingen van richtlijn 2005/36/EG die van toepassing zijn op de betrokken beroepen in intern recht te worden omgezet (bij gebreke aan een horizontale omzetting van de richtlijn).

Gevraagd of bij gebreke aan een horizontale omzetting van richtlijn 2005/36/EG een eigen regeling (die alle voor de twee voormelde beroepen relevante bepalingen van de richtlijn omzet) inzake kinderopvang zal moeten worden uitgevaardigd en of dan niet een regeling moet worden opgenomen in het besluit van het Verenigd College van 12 juli 2018 op grond van artikel 4, eerste lid, 3°, van de ordonnantie van 23 maart 2017, antwoordde de gemachtigde:

“Naar mijn weten is er geen reglementering van de GGC die de richtlijn betreffende de erkenning van beroepskwalificaties omzet in intern recht, maar is deze richtlijn hoe dan ook toepasselijk.

De beroepskwalificaties die terzake voor de verantwoordelijken en de kinderbegeleiders in de crèches worden gesteld zijn diploma's. Voor de erkenning van de gelijkwaardigheid van de diploma's zijn de Vlaamse en de Franse Gemeenschap bevoegd. Diploma's uit andere EU-lidstaten kunnen wel degelijk ook in aanmerking komen voor de verantwoordelijken en de kinderbegeleiders in de crèches, nadat deze gelijkwaardig zijn erkend door de Vlaamse of de Franse Gemeenschap aan een diploma vermeld in de bijlage bij het ministerieel besluit.”

Er dient te worden opgemerkt dat bij gebreke aan horizontale omzetting van voormelde richtlijn voor wat de GGC betreft, een eigen regeling noodzakelijk is. Het volstaat immers niet om te verwijzen, zoals de gemachtigde doet, naar het feit dat voor de erkenning van de gelijkwaardigheid van de diploma's de Vlaamse Gemeenschap en de Franse Gemeenschap bevoegd zijn.

Deze eigen regeling kan evenwel niet door een aanvulling van het voorliggende ontwerp worden uitgewerkt, aangezien het besluit van het Verenigd College van 12 juli 2018 geen uitdrukkelijke delegatie verleent aan de leden van het Verenigd College om de richtlijn 2005/36/EG wat betreft de kinderopvang om te zetten. Hierbij dient eraan te worden herinnerd dat het Verenigd College enkel beschikt over de haar uitdrukkelijk toegewezen

⁴ H.v.J. 22 januari 2002, C-31/00, *Dreessen*.

⁵ Zie ook H.v.J. 5 april 2011, C-424/09, *Toki*.

bevoegdheden en niet over een algemene uitvoeringsbevoegdheid en dat daarenboven delegaties aan het Verenigd College beperkt dienen te blijven tot het regelen van aangelegenheden van bijkomstige of detailmatige aard. Bijgevolg kan in voorkomend geval, gezien de aard van de te nemen regeling, dienaangaande geen delegatie aan het Verenigd College verleend worden.

5. Ook binnen België geldt het vrij verkeer van personen en de vrijheid van vestiging en vrije dienstverlening (artikel 6, § 1, VI, derde lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 ‘tot hervorming der instellingen’).

Gevraagd waarom de diploma's en certificaten afgeleverd door de Duitstalige Gemeenschap en de opgedane beroepservaring van de personen die over een dergelijk diploma of certificaat beschikken niet in aanmerking worden genomen, antwoordde de gemachtigde:

“Diploma's uitgereikt door erkende onderwijsinstellingen van de Vlaamse, de Franse en de Duitstalige Gemeenschap van België, zijn onderling automatisch gelijkwaardig. Indien er een diploma van de Duitstalige Gemeenschap wordt voorgelegd die een equivalent is van de diploma's opgenomen in de bijlage van het ministerieel besluit zal deze dus ook worden aangenomen.”

Het is evenwel noodzakelijk dat in de ontworpen regeling uitdrukkelijk wordt bepaald dat de door de Duitstalige Gemeenschap verleende diploma's en certificaten en de opgedane beroepservaring van de personen die over een dergelijk diploma of certificaat beschikken in aanmerking worden genomen.

6. In artikel 4, 1°, van het ontwerp wordt verwezen naar “het stappenplan van reanimatie volgens de geldende richtlijnen van de Europese Reanimatieraad”, waarbij in artikel 1, 2°, van het ontwerp deze richtlijnen worden omschreven als “de richtlijnen van de European Resuscitation Council, gepubliceerd op de website van de European Resuscitation Council”.

Gevraagd naar welke versie (van welk jaar) van de richtlijnen van de Europese Reanimatieraad wordt verwezen en of er wordt verwezen naar alle richtlijnen of naar sommige ervan (er is bijvoorbeeld een sectie *Paediatric Life Support*, of een sectie *First Aid*) of enkel naar bepaalde onderdelen van een sectie, antwoordde de gemachtigde:

“Onder richtlijnen moeten steeds de meest recente richtlijnen begrepen worden zoals gepubliceerd op de website van de Europese Reanimatieraad (momenteel zijn dat deze uit 2015, maar er worden er nieuwe voorzien in 2020). Het gaat meerbepaald om onderdeel 6, pediatric life support, en het daarin vermelde stappenplan (sequence of actions).

Het gaat hierbij om dezelfde omschrijving als deze die geldt in de Vlaamse regelgeving.”

De verwijzing naar “de geldende richtlijnen van de Europese Reanimatieraad” is rechtsonzeker. De European Resuscitation Council (ERC) is een vereniging en de reanimatierichtlijnen die de vereniging opstelt, zijn aanbevelingen en geen normen.

Er dient aan herinnerd te worden dat, gelet op artikel 190 van de Grondwet en de wet van 31 mei 1961 ‘betreffende het gebruik der talen in wetgevingszaken, het opmaken,

bekendmaken en inwerkingtreden van wetten en verordeningen', om verbindend te zijn, dergelijke "richtlijnen" in beginsel in het *Belgisch Staatsblad* moeten worden bekendgemaakt.

De meest rechtszekere oplossing bestaat erin de bedoelde richtlijnen op te nemen in een bijlage bij het te nemen besluit. Minstens zou in het ontwerp de vindplaats van de betrokken richtlijnen moeten worden aangegeven, duidelijk moeten vermelden welke versie van de richtlijnen men beoogt en naar welk, precies aangeduid, onderdeel van de richtlijnen men wil verwijzen.

BIJZONDERE OPMERKING

Aanhef

7. De aanhef dient in overeenstemming te worden gebracht met hetgeen *sub* 3.1 in verband met de rechtsgrond is opgemerkt.

Bijgevolg dient in het eerste en het tweede lid van de aanhef meer precies te worden verwezen enerzijds naar artikel 4, eerste lid, 3°, en tweede lid, van de ordonnantie van 23 maart 2017 en anderzijds naar de artikelen 39, § 2, eerste lid, 4° en 5° en 41, § 2, eerste lid, 4° en 5° van het besluit van het Verenigd College van 12 juli 2018.

*

1. En application de l'article 84, § 3, alinéa 1er, des lois sur le Conseil d'État, coordonnées le 12 janvier 1973, la section de législation a fait porter son examen essentiellement sur la compétence de l'auteur de l'acte, le fondement juridique et l'accomplissement des formalités prescrites.

*

PORTÉE ET FONDEMENT JURIDIQUE DU PROJET

2. Dans le cadre des normes auxquelles un milieu d'accueil d'enfants doit satisfaire pour obtenir une autorisation au sens de l'ordonnance du 23 mars 2017 'portant organisation des milieux d'accueil pour enfants', les articles 39, § 2, alinéa 1er, 4° et 5°, et 41, § 2, alinéa 1er, 4° et 5°, de l'arrêté du Collège réuni du 12 juillet 2018 'portant exécution de l'ordonnance de la Commission communautaire commune du 23 mars 2017 portant organisation des milieux d'accueil pour enfants' disposent que le responsable du milieu d'accueil et les accompagnateurs d'enfants doivent posséder un titre de qualification défini dans un arrêté des membres du Collège réuni, compétents pour la politique de l'aide aux personnes, ainsi qu'une attestation de connaissances de mesures de sauvetage, également définie par ces membres du Collège réuni.

Le projet d'arrêté soumis pour avis a pour objet de pourvoir à l'exécution des délégations précitées aux membres du Collège réuni, compétents pour la politique de l'aide aux personnes.

3.1. Le dispositif en projet trouve un fondement juridique dans les articles 39, § 2, alinéa 1er, 4° et 5°, et 41, § 2, alinéa 1er, 4° et 5°, de l'arrêté du Collège réuni du 12 juillet 2018.

À leur tour, ces dispositions trouvent un fondement juridique dans l'article 4, alinéa 2, de l'ordonnance du 23 mars 2017, combiné avec l'article 4, alinéa 1er, 3°, de la même ordonnance.

3.2. Selon son article 5, l'arrêté en projet entre en vigueur le 1er juin 2019.

L'ordonnance du 23 mars 2017 et l'arrêté du Collège réuni du 12 juillet 2018 n'ont pas encore été mis en vigueur. Ils doivent également entrer en vigueur au plus tard le 1er juin 2019 afin que l'arrêté en projet dispose d'un fondement juridique adéquat.

Selon le délégué, « nam het Verenigd College op 25 april 2019 een besluit waarbij de datum van inwerkingtreding, zowel van de ordonnantie van 23 maart 2017 als van het besluit van het Verenigd College van 12 juli 2018 wordt bepaald op 1 juni 2019, zijnde eveneens de datum van inwerkingtreding van het samenwerkingsakkoord over de kinderopvang in Brussel, gesloten tussen de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, de Vlaamse Gemeenschap en de Franse Gemeenschap. De proefdruk voor de publicatie van dit besluit werd vandaag¹

¹ À savoir le 14 mai 2019.

goedgekeurd terugbezorgd aan het Belgisch Staatsblad; de publicatie zal dan ook eerstdaags plaatsvinden »².

Les auteurs du projet veilleront dès lors à ce que l'arrêté envisagé n'entre pas en vigueur avant l'ordonnance du 23 mars 2017 et l'arrêté du Collège réuni du 12 juillet 2018.

EXAMEN DU TEXTE

OBSERVATIONS GÉNÉRALES

4. Selon l'annexe du projet, les titres de qualification entrant en ligne de compte pour le responsable (jusque 10 places d'accueil autorisées et plus de 10 places d'accueil autorisées) et pour l'accompagnateur d'enfants doivent être délivrés par un établissement d'enseignement de la Communauté française ou de la Communauté flamande.

L'accueil d'enfants est une activité économique qui entre dans le champ d'application du Traité sur le fonctionnement de l'Union européenne (TFUE)³.

Il en résulte que les ressortissants d'autres États membres de l'UE, de l'EEE et d'États assimilés doivent également pouvoir accéder aux fonctions de responsable et d'accompagnateur d'enfants, en vertu des articles 45 (libre circulation des travailleurs), 49 (droit d'établissement) et 56 (libre prestation des services) du TFUE.

On ne peut donc pas disposer que seuls sont pris en compte les diplômes et certificats délivrés par un établissement d'enseignement de la Communauté française ou de la Communauté flamande.

Il faut soit supprimer le segment de phrase « délivrés par un établissement d'enseignement de la Communauté flamande ou française », soit ajouter une disposition précisant que les titres de qualification jugés équivalents peuvent également être pris en considération.

Ce dernier point entre dans le champ d'application de la directive 2005/36/CE du Parlement européen et du Conseil du 7 septembre 2005 'relative à la reconnaissance des qualifications professionnelles', qui permet aux ressortissants d'autres États membres d'accéder aux fonctions de responsable et d'accompagnateur d'enfants.

Il est à noter par ailleurs que selon la jurisprudence de la Cour de Justice et selon la directive 2005/36/CE, il faut non seulement prendre en considération les diplômes, certificats et

² Voir l'accord de coopération, joint au projet d'ordonnance, 'portant assentiment à l'accord de coopération du 31 janvier 2019 conclu entre la Communauté flamande, la Communauté française et la Commission communautaire commune relatif à l'accueil des enfants à Bruxelles', approuvé en séance plénière du 3 avril 2019 (*Doc. parl.*, Parl. Rég. Brux.-Cap., 2018-19, n^{os} B-156/1 et B-156/2). Voir les avis 63.982/VR, 64.245/1 et 64.376/4 relatifs aux projets d'actes d'assentiment.

³ Voir l'avis C.E. n° 60.035/3 du 26 septembre 2016 sur un projet devenu l'ordonnance du 23 mars 2017. Cet avis précise que la directive 2006/123/CE du Parlement européen et du Conseil du 12 décembre 2006 'relative aux services dans le marché intérieur' (directive services) est applicable, dès lors qu'il s'agit d'un service au sens de l'article 57 TFUE.

autres titres dont l'intéressé dispose, mais également l'expérience pertinente de l'intéressé, en procédant à une comparaison entre, d'une part, les compétences attestées par ces titres et cette expérience et, d'autre part, les connaissances et qualifications exigées par la législation nationale⁴⁻⁵. Il en découle que lorsqu'un examen comparatif des diplômes révèle que les connaissances et les compétences qu'ils attestent ne correspondent que partiellement, l'intéressé doit avoir la possibilité de démontrer qu'il a acquis les connaissances et compétences qui font défaut.

Le projet sera complété en ce sens.

Il appartient en principe à l'autorité compétente pour la matière concernée de procéder à cette évaluation (en l'occurrence la Commission communautaire commune (ci-après : la COCOM, compétente en matière d'accueil d'enfants)). Pour ce faire, on transposera en droit interne toutes les dispositions de la directive 2005/36/CE applicables aux professions concernées (à défaut de transposition horizontale de la directive).

À la question de savoir si, à défaut de transposition horizontale de la directive 2005/36/CE, un régime propre (transposant l'ensemble des dispositions de la directive pertinentes pour les deux professions précitées) en matière d'accueil d'enfants devra être mis en place et s'il faut éventuellement inscrire des règles dans l'arrêté du Collège réuni du 12 juillet 2018 sur le fondement de l'article 4, alinéa 1er, 3°, de l'ordonnance du 23 mars 2017, le délégué a répondu en ces termes :

« Naar mijn weten is er geen reglementering van de GGC die de richtlijn betreffende de erkenning van beroepskwalificaties omzet in intern recht, maar is deze richtlijn hoe dan ook toepasselijk.

De beroepskwalificaties die terzake voor de verantwoordelijken en de kinderbegeleiders in de crèches worden gesteld zijn diploma's. Voor de erkenning van de gelijkwaardigheid van de diploma's zijn de Vlaamse en de Franse Gemeenschap bevoegd. Diploma's uit andere EU-lidstaten kunnen wel degelijk ook in aanmerking komen voor de verantwoordelijken en de kinderbegeleiders in de crèches, nadat deze gelijkwaardig zijn erkend door de Vlaamse of de Franse Gemeenschap aan een diploma vermeld in de bijlage bij het ministerieel besluit ».

Il est à noter qu'en l'absence de transposition horizontale de la directive précitée en ce qui concerne la COCOM, l'élaboration d'un régime propre s'impose. Il ne suffit en effet pas de mentionner, à l'instar du délégué, que la reconnaissance de l'équivalence des diplômes est du ressort de la Communauté française et de la Communauté flamande.

Ce régime propre ne peut toutefois être mis en place en complétant le projet à l'examen, dès lors que l'arrêté du Collège réuni du 12 juillet 2018 n'habilite pas expressément les membres du Collège réuni à transposer la directive 2005/36/CE en ce qui concerne l'accueil d'enfants. Il convient de rappeler par ailleurs que le Collège réuni dispose uniquement des pouvoirs qui lui ont été expressément attribués et non d'un pouvoir général d'exécution et qu'en outre les délégations au Collège réuni doivent rester limitées au règlement de questions d'ordre

⁴ C.J.U.E., 22 janvier 2002, C-31/00, *Dreessen*.

⁵ Voir également, C.J.U.E., 5 avril 2011, C-424/09, *Toki*.

accessoire ou de détail. Dès lors, une délégation au Collège réuni ne peut être accordée en l'occurrence, compte tenu de la nature du dispositif à adopter.

5. La libre circulation des personnes et la liberté d'établissement, ainsi que la libre prestation de services (article 6, § 1er, VI, alinéa 3, de la loi spéciale du 8 août 1980 'de réformes institutionnelles'), sont également applicables en Belgique.

Interrogé sur la question de savoir pour quelle raison les diplômes et certificats délivrés par la Communauté germanophone et l'expérience professionnelle acquise par les personnes titulaires d'un tel diplôme ou certificat, ne sont pas pris en considération, le délégué a déclaré ce qui suit :

« Diploma's uitgereikt door erkende onderwijsinstellingen van de Vlaamse, de Franse en de Duitstalige Gemeenschap van België, zijn onderling automatisch gelijkwaardig. Indien er een diploma van de Duitstalige Gemeenschap wordt voorgelegd die een equivalent is van de diploma's opgenomen in de bijlage van het ministerieel besluit zal deze dus ook worden aangenomen ».

Il est néanmoins nécessaire que le dispositif en projet mentionne expressément que les diplômes et certificats délivrés par la Communauté germanophone, ainsi que l'expérience professionnelle acquise par les personnes titulaires d'un diplôme ou certificat de l'espèce, sont pris en considération.

6. L'article 4, 1°, du projet vise « la feuille de route de la réanimation suivant les lignes directrices en vigueur du Conseil européen de Réanimation », l'article 1er, 2°, du projet définissant ces directives comme étant « les lignes directrices du European Resuscitation Council, publiées sur le site web du European Resuscitation Council ».

À la question de savoir quelle version (de quelle année) des directives du Conseil européen de Réanimation est visée et s'il est fait référence à l'ensemble des directives ou à certaines d'entre elles (il y a par exemple une section *Paediatric Life Support* (réanimation pédiatrique) ou une section *First Aid* (Premiers soins) ou uniquement à certaines parties d'une section, le délégué a donné la réponse suivante :

« Onder richtlijnen moeten steeds de meest recente richtlijnen begrepen worden zoals gepubliceerd op de website van de Europese Reanimatieraad (momenteel zijn dat deze uit 2015, maar er worden er nieuwe voorzien in 2020). Het gaat meerbepaald om onderdeel 6, pediatric life support, en het daarin vermelde stappenplan (sequence of actions).

Het gaat hierbij om dezelfde omschrijving als deze die geldt in de Vlaamse regelgeving ».

La référence aux « lignes directrices en vigueur du Conseil européen de Réanimation » est source d'insécurité juridique. Le Conseil européen de Réanimation (ERC) est une association et les directives de réanimation qu'elle rédige sont des recommandations et non des normes.

Il convient de rappeler que, compte tenu de l'article 190 de la Constitution et de la loi du 31 mai 1961 'relative à l'emploi des langues en matière législative, à la présentation, à la

publication et à l'entrée en vigueur des textes légaux et réglementaires', pour être obligatoires, ces « lignes directrices » devront en principe être publiées au *Moniteur belge*.

La solution offrant une sécurité juridique maximale consiste à inscrire les directives visées dans une annexe de l'arrêté envisagé. Le projet devrait à tout le moins indiquer la source des directives concernées, mentionner clairement la version des directives qui est visée, et le point des directives, précisément identifié, auquel on souhaite faire référence.

OBSERVATION PARTICULIÈRE

Préambule

7. Il convient de mettre le préambule en conformité avec l'observation formulée au point 3.1 à propos du fondement juridique.

Dès lors, les premier et deuxième alinéas du préambule devront faire plus précisément référence, d'une part à l'article 4, alinéa 1er, 3°, et alinéa 2, de l'ordonnance du 23 mars 2017 et, d'autre part, aux articles 39, § 2, alinéa 1er, 4° et 5° et 41, § 2, alinéa 1er, 4° et 5°, de l'arrêté du Collège réuni du 12 juillet 2018.

DE GRIFFIER - LE GREFFIER

DE VOORZITTER - LE PRÉSIDENT

Wim GEURTS

Marnix VAN DAMME